

Eigen onderzoek naar gebruik van stomamaterialen

Hoeveel materiaal gebruiken stomadragers? Bij wie winnen zij advies in als het gaat om stomamaterialen? Weten ze wat het materiaal kost? Dit soort vragen zijn teruggekomen in de vierde peiling van Stomapanel.nl. De uitkomsten ervan zijn voor de Nederlandse Stomavereniging belangrijk om stomadragers nog beter te kunnen informeren én hun belangen optimaal te behartigen.

Tekst Rietje Krijnen • Illustratie Oirik

Voor de Nederlandse Stomavereniging is zicht krijgen op het gebruik van stomamaterialen van groot belang. Hierdoor is het mogelijk om direct in te grijpen bij discussies over bijvoorbeeld meerverbruik van stomamaterialen (zie pagina 8). De feiten en cijfers liggen immers op tafel. Ook de onderzoeksgegevens over kwaliteitsaspecten van stomamateriaal die uit de vierde peiling van Stomapanel.nl zijn gekomen, zijn goed te gebruiken in overleg met fabrikanten en leveranciers. Maar liefst 758 mensen hebben deelgenomen aan deze peiling met vragen over gebruik van stomamateriaal, meerverbruik, accessoire-gebruik, verwachtingen, kosten en de zorgverzekeraar. Door dit grote aantal deelnemers beschouwt de Nederlandse Stomavereniging de uitkomsten als representatief voor de eigen achterban.

Gebruiksnorm

Tweedelig en eendelig stomamateriaal wordt ongeveer evenveel gebruikt onder stomadragers. Mensen met een ileo- of urinestoma hebben wel vaker een tweedelig systeem. Rondom de keuze voor één van deze twee systemen is het advies gekomen van de stomaverpleegkundige uit het ziekenhuis.

Bij vragen over de hoeveelheid stomamateriaal die wordt gebruikt, antwoordt 10 procent van de tweedelig-gebruikers dat zij meer dan vier plakken per week nodig heeft. Dat is meer dan de “gebruiksnorm” die veel zorgverzekeraars hantieren. Ongeveer 6 procent overstijgt ook de “norm” voor het gebruik van vier zakken per dag. Het gaat dan om structureel meerverbruik.

Meer dan de helft van de stomadragers heeft aangegeven wel eens meer materialen nodig te hebben dan gebruikelijk. Dan gaat het meestal om een vakantieperiode waardoor ontlasting verandert als gevolg van de warmte. Ook verandering van ontlasting op andere momenten, huidproblemen, irritaties of niet goed functionerend materiaal worden als redenen aangegeven.

Als dan naar de normen van verzekeraars worden gekeken, blijkt minimaal een derde van de stomadragers daar in sommige periodes overheen te gaan. Bij gebruikers van tweedelige materialen gaat het om twee huidplakken per week en één tot twee opvangzakjes per dag extra. Mensen die eendelig materiaal gebruiken, melden

bij meerverbruik een stijging van één tot zeven stuks per week. In deze periode van meerverbruik is de stomaverpleegkundige in iets minder dan een derde van de situaties geraadpleegd.

Het is opvallend hoe regelmatig mensen, door warmte of vakantie, meer materiaal verbruiken dan de normen aangeven. Als het om structureel meerverbruik gaat, zijn het vooral de mensen met een minder goed functionerend stoma die daarvan melding maken.

Verzekeraars

In de peiling is ook gevraagd of stomadragers op de hoogte zijn van het beleid van zorgverzekeraars die normen hantieren. Het overgrote deel kent de normen van de verzekeraar niet en weet ook niet dat bij structureel meerverbruik een verklaring van een stomaverpleegkundige nodig kan zijn. Opvallend is dat maar liefst 70 procent van de enquêtedeelnemers niet weet dat zorgverzekeraars de extra stomamaterialen gewoon moeten vergoeden.

Daarnaast krijgt 75 procent geen overzicht van de verzekeraar van de kosten

van de gebruikte materialen. Eenzelfde 75 procent wil zo'n overzicht wel ontvangen, terwijl 20 procent daaraan geen behoefte heeft. Op basis van deze uitkomsten kan gerust worden gesteld dat stomadragers behoefte hebben aan meer inzicht in kosten en vergoedingen.

Accessoires

Bijna alle stomadragers gebruiken stoma-accessoires. Twee derde heeft het dan vooral over reiningsmiddelen en beschermingsmateriaal voor de huid. Ook hier is duidelijk dat mensen met een slecht functionerend stoma eerder menen dat zij dergelijke middelen nodig hebben. Zij passen dan vooral opvulmaterialen toe.

Ook extra bevestigingsmiddelen en indikkingsmiddelen worden regelmatig gebruikt, maar de reden hiervoor is niet

helemaal duidelijk. Als het stomamateriaal wel goed functioneert, is het de vraag waarom die middelen worden toegepast. Bij de helft van de stomadragers die accessoires gebruiken, heeft de stomaverpleegkundige materialen aangeraaden. Dat rechtvaardigt het gebruik ervan. Blijft er nog een grote groep over waarvan de reden voor toepassing van de accessoires niet bekend is.

Verwachtingen

Als het aan stomadragers ligt, moet het stomamateriaal voldoen aan achtereenvolgens hun eisen van zekerheid en veiligheid, gebruiksgemak en moet het geurloos zijn. Bij zekerheid en veiligheid is de plakkracht van de huidplaat het belangrijkste. Gebruiksgemak bij het aanbrengen van het materiaal, de aansluiting op de stoma en het gebruiksgemak bij het verwijderen, scoren eveneens hoog. ●

'De peiling bevestigt voor een belangrijk deel onze vermoedens', laat directeur Anne Braakman van de Nederlandse Stomavereniging weten. 'Wat ons verbaast, is dat stomadragers niet weten dat ze recht hebben op vergoeding van al hun stoma-opvangmateriaal. Ze kunnen wel te maken krijgen met een verzoek om de situatie door een stomaverpleegkundige te laten bekijken, maar ik denk het in die situaties sowieso goed is om advies te vragen. Dan heb ik het niet alleen over meerverbruik, maar ook over toepassing van accessoires. We hebben nu gezien dat er overeenkomsten bestaan tussen groepen stomadragers, maar dat het gebruik van stomamaterialen echt een individueel verhaal is. Iedereen heeft eigen wensen en behoeften. Stomaverpleegkundigen kunnen hen daarbij goed begeleiden. En dat kan mensen een hoop ellende besparen!'

Voor de Nederlandse Stomavereniging zijn de uitkomsten meer dan bruikbaar. Omdat de kosten van de gezondheidszorg onder druk staan, is het goed te zien hoe het staat met meerverbruik. Voor de stomavereniging is, vooral met de uitkomsten van de enquête in de hand, een normstelling in de basisverzekering uit den boze. Aan de andere kant is meer voorlichting over de normen die een aantal verzekeraars hanteren hard nodig.

'Met de uitkomsten kunnen we onze leden – zo'n 30 procent van de totale groep stomadragers – nog beter informeren en hun belangen behartigen', zegt Anne Braakman. 'Wij overleggen geregeld met stomaverpleegkundigen en artsen, maar ook met fabrikanten en leveranciers van hulpmiddelen. Deze punten zullen we zeker aankaarten, zodat stomadragers niet alleen goede informatie krijgen, maar ook goede begeleiding blijven houden.'